А. Ковач

Власовщина

1948

А. КОВАЧ

УКРАЇНСЬКА ВИЗВОЛЬНА БОРОТЬБА
І
“ВЛАСОВЩИНА“

НІМЕЧЧИНА
1948

Published under DP-Publicatidns License US-E-4 OMGB.
Information Control Division

ЕТНОҐРАФІЧНА МАПА
УКРАЇНИ
РОСІЙСЬКА ОКУПАЦІЯ:
РСФСР БІЛОРУСЬКА І МОЛДАВСЬКА ССР 340.300 Км²
УКРАЇНСЬКА ССР 571.894 Км²
ПОЛЬСЬКА ОКУПАЦІЯ: 15.000 Км²
ЧЕХОСЛОВАЦЬКА ОК.: 3.000 Км²
0 100 200 300 400 500 Км.
БАЛТІЙСЬКЕ МОРЕ
ЛИТОВСЬКА ССР
КАВНАС
МОСКВА
РОСІЙСЬКА СФСР
МІНСЬК
БІЛОРУСЬКА ССР
ПОЛЬЩА
ВАРШАВА
КРАКІВ
ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА
БУДАПЕШТ
УГОРЩИНА
МОЛДАВСЬКА ССР
ЛЬВІВ
КИЇВ
ХАРКІВ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКЕ
КРИВИЙ РІГ
ЗАПОРІЖЖЯ
ОДЕСА
РОСТІВ
ОЗІВСЬКЕ МОРЕ
КРАСНОДАР
ЧОРНЕ МОРЕ
ГРУЗИНСЬКА ССР
ТУРЕЧЧИНА
УКРАЇНА

В С Т У П

Совєтський "інтернаціоналізм" далі в наступі. Він знаходить ґрунт серед тих народів, які ще не відчули його в своєму житті і знають про нього тільки з комуністичної пропаґанди.

Після другої світової війни до шістнадцяти "вільних республік" СССР прилучено Польщу, Румунію, Болгарію, Фінляндію, Угорщину, Чехо-Словаччину, Югославію, частину Австрії, Німеччини, Манджурії й Кореї, під безпосереднім впливом знаходиться Албанія.

Сьогодні народи цих колись самостійних держав зрозуміли, що потрапили в пастку російського імперіялістичного хижака.

І хай не потішають себе тут, на еміґрації, деякі політичні кола з поміж тих народів, що мовляв: "Ми ще маємо сяку-таку самостійність", такі твердження пояснюються незнанням большевизму. Російський большевизм на цьому не зупиняється. Він підготовляє грунт для загарбання світу. Яскраве світло на майбутні пляни червоної Москви проливає повідомлення газети "Ле Фіґаро" з 22-го липня 1947 року. Французький часопись подає широкі інформації про діяльність в СССР колишнього німецького маршала Павлюса та ген. Зайдільца (обидва у 1943 році під Сталінградом потрапили в большевицький полон). Газета пише:

> "Головна кватира Павлюса знаходиться за 30 кілом. від Москви. Його генеральний штаб складається з багатьох німецьких генералів та тісно співпрацює з генеральним штабом совєтської армії. Метою співпраці є створення німецьких кадрів-урядовців, які після закінчення окупації Совєтами східньої зони Німеччини мають завдання опанувати життя звільнених большевиками німецьких теренів."

На нашу думку, неповні завдання. Не помилимось, коли скажемо, що ті німецькі військові формації, що знаходяться під "проводом" штабу Павлюса, готуються в першу чергу до обсади західніх зон Німеччини після захоплення їх Росією. Залізна завіса, що її створив большевизм між Сходом і Заходом, — це покищо політично-економічна ізоляція тих народів від західного світу, але поволі приходить і "піклування" російського народу про культуру "воз'єднаних братів".

Російський большевизм запускає свої брудні руки в національне життя тих народів. По "визволених" містах і селах будуються пам'ятники російсько-большевицьким божкам, структура армій уподібнюється совєтській і т. п.

Газета "Радянська Україна" від 20 червня 1947 року подає повідомлення з Румунії:

> **"Рада міністрів Румунії одноголосно прийняла розроблену компартією широку програму відновлення економіки Румунії".**

Далі розписуються "блага", що їх приніс у Румунію большевизм:

> **"Встановлений 6 березня в Румунії демократичний режим забезпечив румунському народові суверенітет і необмежену незалежність його батьківщини, право вільно роспоряджатися своєю долею і здійснювати відповідну його національним інтересам політику".**

Як виглядає ця "необмежена незалежність", всім добре відомо з останніх подій в Румунії.

Другий яскравий приклад накинення большевицьких атрибутів російського народу підкореним націям знаходимо в повідомленні московської газети "Правда" від 19 червня 1947 року, В статті "Партійно-політіческая работа в латвійськой дерєвнє" читаємо:

> “ . . . засновано політичні школи по вивченню біографій В. І. Леніна і Й. В. Сталіна. Крім комуністів, у школах навчаються десятки безпартійних. Вони глибоко цікавляться політичним життям советської батьківщини... Готуються до 30-их роковин Великого Жовтня... Партійні організації зобов'язані ще більше приділити уваги роз'ясненню основ советського суспільного ладу, перевагу суспільного колективного господарства перед господарством одноосібним“.

Що спільного в латвійського народу з Леніном і Сталіном чому він “готується“ до 30 роковин жовтневої революції.? Ці рядки — це сигнал большевизму, за яким прийде примусова колективізація селянства, а значить фізичне винищення латвійського народу.

До чого прямує новітній російський імперіялізм, для нас українців, добре відомо. Коли такий стан потриває десяток років, прилучені в другій світовій війні до СССР народи зазнають, крім соціяльно-економічного зубоження, жорстокого національного винищення.

Національна окремішність народів ворожа “інтернаціональній“ доктрині комуністичного “суспільства,“ а тому червоний імперіялізм знищує їхню національну самобутність. Комуністична верхівка ЦК ВКП (б) на чолі з Сталіним обрала російську націю тим морем, яке мало б поглинути всі підбиті й “визволені“ большевиками народи.

Чи в стані російська нація, що начислює в системі СССР не більше 70 мільйонів, перетравити в собі 150 націй і народностей, числом у тричі більшим від росіян?

Мрія російського большевизму не нова. Російські царі теж провадили війни за підбій чужих земель і русифікували поневолені народи. А чи вдалося їм досягти поставленої мети?

Здавалось би, що перебуваючи кілька століть в таких обставинах, ті народи мусіли втратити своє національне обличчя.

Однак революція 1917 року показала, що російським імперіялістам не вдалося асимілювати й здушити стремління підбитих народів до самостійности.

Прикладом може бути український народ, що по трьох століттях російської неволі у 1918 році проголосив Самостійність Української Держави.

Під час німецько-большевицької війни поневолені народи червоної імперії також довели, що й безприкладний в історії людства большевицький терор не всилі зупинити їхнього стремління до волі. Українська нація, як найбільш чисельна в СССР, з перших днів другої світової війни і до нині стоїть в аванґарді визвольної боротьби поневолених народів Східньої Европи й Азії проти Росії.

А російський народ?

Століттями виховуваний у дусі російського шовінізму, він у поваленні царського ладу в 1917 році шукав змін тільки соціяльного порядку. Російський большевик Ленін, пропаґуючи "самоопрєдєлєніє" націй, заохочував цим до участи в революції 1917 року національно утискувані Росією народи тільки з тактичних миркувань. І коли треба було задушити молоду Українську Народню Республіку та приборкати кавказькі народи, що йшли під гаслами національного сомовизначення й відокремлення від Росії, російський народ, не вагаючись, знову пішов на підбій цих народів.

В революції 1917 року російський народ національної свободи не шукав. Громадянська війна між большевизмом і царизмом, а пізніше з білогвардійщиною, точилася виключно за владу з погляду її соціяльно-устроєвого значення. Переміг большевизм.

Чи приніс він російському народові соціяльну справедливість?

Щодо економічного й соціяльного гніту російський народ

після жовтневої революції ділить гірку долю всіх приналежних до СССР народів. Росіяни, українці, білоруси, грузини й інші тягнуть своє жалюгідне існування ще гірше, ніж за царських часів. Для російського народу лишилось незмінним тільки те, що він і за большевизму не знає національного гніту. Змінились лише зовнішні ознаки понять: "Росія" — "СССР", "русскій народ" — "совєтський народ", — "російська культура" стала "культурою совєтською". Внутрішній зміст лишився російським.

Це не важно, що тепер росіяни розвивають свою культуру не "буржуазну" змістом, а "пролетарську". Важливе те, що вона, та пролетарська культура, виходить з надр російського народу.

Інші народи СССР позбавлені творення й такої "культури" Коли ж ми бачимо на "язиках народов" друковані газети та історії ВКП(б), то це не культура тих народів, а смертельна небезпека для їхнього існування. Їхні національні почуття російський большевизм вбиває їхньою ж мовою.

Ось чому з вибухом німецько-большевицької війни проти большевизму повстали українці, білоруси, татари й кавказькі народи. Одинокий російський народ цього не зробив. Це є підтвердженням того, що "братні" народи прагнуть національної незалежности, якої росіяни не потребують. Большевизм, щоб підсилити шовіністичні настрої росіян у війні з німцями та притягнути на свій бік "незадоволених" сталінською національною політикою чорносотенців, повернув "совєтський патріотизм" на шлях російського шовінізму. Цей большевицький крок остаточно паралізував "сомненія" й відрухи всередині російської нації відносно "національного вопроса". Навіть розгромлена большевизмом російська церква, відновившись з ласки ЦК ВКП(б), з місця затризвонила про честь "Вєлікой Русі" та її "вождя" Сталіна. Знову з'явилися (колишні вороги совєтського народу) музейні експонати — Суворови, Котузови, царі Ів. Грозний, Петро Перший й інші.

З нагоди закінчення війни на банкеті в Кремлі Сталін сказав:

> "Проголошую тост за здоров'я великого російського народу, який виявив найбільше розуму й розуміння, який найзапекліше боровсь за перемогу..."

Це остаточно підтверджує, що російський шовінізм і совєтський патріотизм нічим не різняться між собою.

Тотожність між російським імперіялізмом і большевизмом викликає велике занепокоєння в колах російської еміграції бо таке споріднення не вигідне мрійникам про "єдіную нєдєлімую". Під сучасну пору російські політичні кола закордоном стурбовані тим, що "ідея нєдєлімой Росії" дуже захитана. Західній світ ототожнює большевизм з чисто російським явищем, а це значить, що захід, виступаючи проти большевизму, виступає одночасно й проти всього російського...

Так, мусимо ствердити, що большевицькі ідеї і російська ментальність сьогодні злилися в одно.

Якщо большевизм забезпечить росіянам відносні соціяльні блага, російський народ вже ніщо не захитає в мріях про всесвітню комуну!

Натомість решта поневолених большевиками народів, змагаючи до національної свободи, ніколи не може зжитись із большевизмом. Їхній гін до волі виростає насамперед на ґрунті бажання вирватись з-під російського національного гніту. Та й не тільки російського. Прикладом щодо цього може бути 1941 рік. Поневолені большевизмом народи не склали зброї й тоді, коли їхні землі потрапили в неволю до німецького загарбника. Український народ в особі УПА оголосив тоді війну проти большевизму й проти німецького нацизму.

Така постава поневолених народів супроти червоної Росії у ті роки злякала не тільки большевизм. Велике занепокоєння

розчленуванням СССР ("Єдіной неделімой") виявила за кордоном і білогвардійщина, вона ж бо не проти червоного імперіялізму Москви і його виразника Сталіна, "собирателя русскіх земель", вона тільки проти большевицької системи. Відношення російської білогвардійщини до большевизму під час другої світової війни й після її закінчення висловив колишній прем'єр-міністр Росії Керенський. В російському журналі "Соціалістіческій Вестник", що видається в Нью-Йорку, він пише.

> „На протязі цілої німецько-большевицької війни і два роки після неї я не забирав голосу в моєму ставленні до Росії, а все приглядався і мовчав . Тепер, коли я бачу, що большевизм російському народові знову нічого не дав . . . " і т. д.

Як бачимо, російський чорносотенець "обурюється" проти большевизму тільки тому, що він "знову нічого не дав російському народові." Що ж стосується втримання "єдіной" у російських руках, большевизм і чорносотенщина однозгідні. У цьому відношенні їхня співпраця завжди забезпечена. З недавнього минулого і теперішнього маємо багато прикладів, як російський імперіялізм (червоний і білий) намагається будь-що втримати російську імперію при купі

В залежності від обставин він спритно міняє кличі й тактику, облурюючи цим поневолені народи Росії.

Одною з таких спроб в останніх роках другої світової війни були намагання російської чорносотенщини втягнути підсовєтські народи в боротьбу з большевизмом, але . "за єдіную неделімую". З цією метою 14 листопада 1944 року в Празі за підтримкою німців був створений т. зв. "Комітет Освобожденія Народов Россії", очолюваний бувшим совєтським генералом А. А. Власовим. Новітні російські "робінзони" навіть уклали були тоді "концепцію" майбутнього ладу "Свободной Росії" (який уже раз?), виклавши її в "обйомістом трудє" під назвою "Схема Національного Трудового Строя".

Завданням нашої брошури є якраз показати ті підступні ходи, якими білий російський імперіялізм у цій другій світовій війні намагався зберегти цілість "єдіной нєделімо", так само, як у 1917 році червоний російський імперіялізм врятував "єдіную" під покришкою СССР.

"Україна може бути тільки в складі СССР. Про другу якунебудь Україну не може бути й мови"

Й. СТАЛІН

РОСІЙСЬКІ ПОЗИЦІЇ В УКРАЇНІ ПЕРЕД НІМЕЦЬКО-БОЛЬШЕВИЦЬКОЮ ВІЙНОЮ

РОСІЯНИ В УКРАЇНІ*

В переведенні колоніяльної політики в Україні царська Росія спиралася на російські елементи, що різними шляхами і в різні часи оселилися на українських землях. Головними спричинниками русифікації українського народу було російське міщанство та чисельні маси російського робітництва, що становило перед 1917 роком основні кадри в промисловості "Юга России". Росіяни жили по містах, промислово-індустріяльних осередках та поміщицьких маєтках. Нижче подаємо таблицю національного складу населення УССР за данними від 17. 12. 1926 р.**

Край	Всього населен. в тисячах.	Національний склад.											
		українці		росіян		жиди		поляки		німці		інш.	
		тис.	%	тис.	%	тис.	%	тис.	%	тис.	%	тис.	%
УССР	29.018	23219	80	2.677	9,2	1.577	5,4	476	1,6	394	1.4	675	2.4

Ці цифри приймаємо з умовою, що від 1919 до 1925 року великих змін у переміщенні населення на українських етнографічних землях не відбувалося, а тому вони з незначним відхиленням відбивають картину національного складу України ще перед 1917 роком.

Щодо національного складу українських міст і сел, то на кожних 1000 осіб в середньому тоді принадало

Поселення	Українців	Росіян	Жидів
Села	76,6	12,1	1,8
Міста	38,8	28,1	21,6

*) Російське питання розглядаємо тільки в межах УССР 193у р.

**) Дані взято з Географії України В. Кубійовича видання 1941 року

Національний склад населення промислово-індустріяльних осередків (у %):

м і с т а	українці	жиди	росіяни	поляки	інші
Київ	42,1	27,2	24,1	2,7	3,9
Харків	38,3	19,5	37'0	1,3	3,9
Одеса	17,4	36,5	38,7	0,3	7,1
Січеслав (Дніпропетровське)	35,9	26,7	31,5	1,8	4,1
Юзівка (Сталіне)	26,1	10,7	56,2	1,3	5,7

Високий процент росіян і жидів *) у найважливіших центрах України надавав їм чисто російського характеру. Душителями українського національного життя була російська інтелеґенція та чиновництво, що займали керівні становища в культурно-адміністративному житті уярмленої України. В українському народі цей антиукраїнський елемент прозвано "україножерами" або "чорносотенцями".

Не випадково російський большевизм для повалення Української Народньої Республіки в 1918-1920 рр. знайшов собі "союзників" серед робітників Донбасу під проводом Ворошилових так званих "красногвардейцев", а Денікін комплектував свої "добровольческие отряды" з російського міщанства та сільського поміщицтва.

З перемогою большевицької Росії над Україною та вдальших роках її панування домінуюча роля росіян в українському житті помітно змаліла. Сталося це в наслідок припливу на про-

*) Підчас німецько большевицької війни велика кількість росіян і жидів залишила територію УССР, тому в той період міста України прийняли чисто український характер. Відсоток українського населення міст підвищився до 50%, а подекуди до 90%.

мислово-індустріяльні об'єкти величезної кількости українського селянства, що, рятуючись від колективізації, втікало із сел до міст та промислових районів. Так від 1927-1938 року сільське населення України знизилось з 23,6 мільйонів до 19,7 мільйонів.,

Українська сільська молодь, діставши доступ до науки, впродовж двох десятків років зайняла керівні й підрядні становища в адміністративному апараті совєтської України Українські інженерно-технічні кадри прийшли до роботи в розбудованій індустрії. Своєю масовістю українська інтелігенція поглинула старе російське чиновництво. З ліквідацією большевизмом поміщиків, російське чорносотенне середовище в сільському секторі зникло.

Як показчик припливу українців до індустріяльних осередків УССР подаємо дані (в тисячах) росту людности кількох великих промислових центрів за період з 1926-1939 рік.

Міста	Роки		
	1926	1934	1939
Харків	400 0	650.0	830.0
Січеслав (Дніпропетровськ е)	250.0	350.0	500.0
Юзівка (Сталіне)	100.0	380.0	510 0
Запоріжжя	50 0	250.0	300.0
Луганське (Ворошиловград)	70.0	180.0	260.0

Загалом треба ствердити, що відсоток українців зріс більше там де більше українського населення жило довкола цих

осередків. Осібну категорію людей, ворожих українському національному життю, становлять різні "уповноважені", партійні та професійні "робітники" надіслані до УССР з Росії. Це вже російська чорносотенщина большевицького виховання, що завжди в протиукраїнських заходах знаходить спільну мову з рештками російської чорносотенщини.

Отже, зважуючи "російські позиції" в Україні перед німецько-большевицькою війною, беремо під увагу сили російського середовища, передусім того чорносотенного елементу, що лишився після згаданих вище змін, бо якраз на рештки цього елементу покладали надії реставратори "єдиной неделимой."

НІМЕЦЬКО-БОЛЬШЕВИЦЬКА ВІЙНА І РОСІЯНИ

З перших днів війни насамперед із західньо українських земель втікають надіслані з СССР уповноважені й урядовці. Під керівництвом ОУН місцеве населення захоплює владу до своїх рук. Озброєні відділи українських націоналістів "прочищують" міста й села від большевицьких агентів та активістів. Розстрілюючи по тюрмах в'язнів втікає НКВД. Червона армія безладно відступає на Схід.

30 червня 1941 року Українські Національні Збори у Львові проголосили відновлення Української Самостійної Держави. Вслід за цим по містах і селах Галичини й Волині відбуваються мітинґи українського населення, що схвалюють акт відновлення Української Державности. Мітинґи не припиняються й тоді, коли німці заарештовують членів тимчасового українського Правління.

Так було на західньо українських землях після втечі большевиків. Тим часом німецьке військо перейшло ріку Збруч — ступило на землю підсовєтської України.

Німці були переконані в цілковитім занепаді національної свідомости українців на схід від Збруча. Вони вважали, що українське населення за Збручем буде вдоволене "визволенням" та стане слухняним знаряддям у їхніх руках. Білогвардійщина, що втекла з України закордон у 1917 році, тепер в рангах різних німецьких офіцерів прибула з німецькою армією в "Малоросію", вона багато років мріяла про повернення своїх колишніх маєтків, залишених в "Южной Россії". Про "каких то українцев"*) вони взагалі нічого чути не хотіли.

Однак, як німці, так і білогвардійці, були заскочені тим, що побачили.

По втечі большевиків з Правобережної України в містах і селах замайоріли жовтоблакитні прапори. Як і на західньо-українських землях, населення організовувало самоврядування та влаштовувало мітинги, на яких схвалювало акт від 30 червня 1941 року.

Українське робітництво й селянство, змобілізоване большевиками до червоної армії, сотнями тисяч здавалось в німецький полон. Досить нагадати такі маси полонених, як 650 тис. під Києвом та 170 тисяч під Харковом, щоб розвіяти сумніви щодо розмірів "любови" й "патріотизму" українців до "любімой родіни".

Про "безмежне" довір'я большевицького уряду й партії до українського народу промовляє такий яскравий факт.

В кінці 1941 року військові з'єднання протилетунської оборони Москви, що переважно складалися з українців, були несподівано розброєні. Бійців переодягнули в лахміття й вивезли на станцію Тайга в Сибір.

Ще в диму й пожежах палає Лівобережжя, а на Правобережній Україні вже відроджується життя. По містах почали

*) Їм тоді не випадало говорити, що "украинцы — это германская выдумка."

виходити українські газети, відновлювали роботу культурно-освітні установи, запрацювали уцілілі підприємства. До керівництва цією роботою прийшла українська інтелігенція, що врятувалася від примусового вивозу за Волгу і від терору НКВД.

Як же в цей період поводить себе місцева чорносотенщина?

Бачачи силу українського національного підйому, вона спочатку не наважується піднести голос з маяченням про "єдиную неделимую" — пристосовується до українського життя й вичікує. За винятком кількох пародійних інсценізацій, що мали місце в перші дні німецької окупації, чорносотенщина ніде себе одверто не "проявляла".

Так, наприклад, із вступом німецьких військ до м. Харкова у 1942 році на його вулицях з'явилися "бивалые" у військових "мундірах" царського часу, удекоровані різними цяцьками, від Георгієвського хреста починаючи. Цей маскарад тривав всього кілька днів. . .

Тут же в Харкові чорносотенщина й невеличка купка русофілів була спробувала опанувати керівні становища міського самоврядування. Ретельно їм у цьому допомагали й большевицькі аґенти, але українці своїх позицій не здали.

Простягала руки російська чорносотенщина й до українського друкованого слова, одначе і тут попеклася.

На Донбасі, де українське робітництво в жахливий спосіб зросійщене, довелося видавати пресу російською мовою, проводячи в ній українську національну лінію. Підпільна Організація Українських Націоналістів-революціонерів у своїх друкованих виданнях звертaлася до робітників Донбасу також російською мовою. Як показалось, чорносотенщина і в цьому зросійщеному середовищі ґрунту не знайшла.

Не хотіла цього бачити тільки білогвардійщина, що при-

була з-за кордону. Не знайшовши в [illegible] своїх "[illegible]", та колишніх "владінь", вона скажена в лютій злобі до всього українського. Не раз було, що білогвардієць з німецької армії, виконуючи обов'язки коменданта міста, викликав до себе керівників українського самоврядування й наказував:

"Никаких украинцев нет, прекратить печатаніе і разговори на собачьем наречії" і т. п.

Хоч політика німців у "Райхскомісаріяті для України" не виявляла тенденцій до підтримки "єдінонеделимцев", однак з метою послаблення росту українського націоналізму, вони допомагали росіянам у протиукраїнській діяльності. Виразно це відчувалося в релігійних справах на Наддніпрянщині, тут німці примусово насаджували автономну російську церкву. Так само було й з легальною закордонною пресою. На Україну німці допускали лише російську газету з Берліну "Новое Слово".

На початку 1943 року на Наддніпрянщині з'явилася російська брошурка*) з зображенням на обкладинці українського державного герба - Тризуба. Змістом наївна агітка, була давно відомою казкою про "трьохплеменний руский народ", про "спасение родины общими силами" і т. п. Для українців такі "іздания" були не страшні. Подібна бленкотомазня могла мати "вплив" тільки на тих, що й без цього виступали проти українців, як "сепаратистів", "самостійників" і т. д. Білогвардійщина в німецькій армії виконувала ролю зв'язкових між російською еміграцією закордоном і чорносотенщиною в Україні.

Німці українським питанням не легковажили. Зустрівшись на Наддніпрянщині з самостійницьким рухом, вони відразу повели наступ проти революціонерів-ОУН так, як це робили на західньо-українських землях.

Одночасно з цим німці почали зачиняти українські культурно-освітні установи, а інтелегенцію й молодь вивозити до

*) Брошурка завезена з Югославії, тодішнього центру російської білогвардійщини.

Німеччини. Російська чорносотенщина піднесла голову. Тепер вся ця мразь спільно з большевицькою агентурою, що працювала в німецьких установах, стала до помочі німцям у винищуванні свідомого українського елементу. Старий білогвардійський офіцер слідчий СД в місті Х. на допиті члена ОУН інж. А. Т. у 1941 році говорив:

– "Бандеровци" розліпили в місті плакати "Україна для українців". Куди по вашому мають дітись росіяни?

А. Т. відповів:

–Росіяни, живучи в Україні, як заишли, користуватимуться правами нарівні з українцями, але для них будуть обов'язкові українські закони. Гасло "Україна для українців" треба розуміти тільки з погляду державного устрою.

Слідчий СД:

— А куди дінуться німці, що ось тепер визволили "Малоросію"?

А. Т. відповів:

– Я гадаю, що німці це союзники українського народу. Після перемоги над большевизмом вони залишать Україну.

Слідчий СД, перешкодив відповіді й зареготав.

Наведені факти з "осягів" російської чорносотенщини в Україні під час німецько-большевицької війни яскраво свідчать, що для "єдіной неделімой" на східньо українських землях грунту не було.

УКРАЇНСЬКА ВИЗВОЛЬНА БОРОТЬБА, ПОНЕВОЛЕНІ РОСІЄЮ НАРОДИ І РОСІЯНИ.

Варварська поведінка німецьких окупантів в Україні, зокрема їхня нищівна політика щодо самостійницького руху, змусила український народ перейти до відкритої збройної боротьби.

УЗБЕКИ, КАЗАХИ, ТУРКМЕНЫ, ТАДЖИКИ, БАШКИРЫ, ТАТАРЫ, НАРОДЫ УРАЛА, ВОЛГИ И СИБИРУ, НАРОДЫ АЗИИ!

[illegible]

На территории Украины, [illegible]

[illegible]

ГЛАВНАЯ КОМАНДА
[illegible]

Ставка, июль [illegible]

В грудні 1942 року провід ОУН революціонерів, малі й розпорошені збройні відділи, що складалися лише з членів організації, об'єднує й переіменовує на Українську Повстанчу Армію. З цього моменту УПА поповнюється повстанцями з усіх закутків української землі і стає збройною силою всього українського народу.

В лавах УПА знайшли також місце всі поневолені гітлеризмом і большевизмом народи.

Головна Команда УПА у своїх відозвах звертається до поневолених народів, що знаходились в арміях Гітлера і Сталіна, й закликає їх на бік повстанців.

На сторінці 22 подано одну з таких відозв.

Головним центром бойових дій УПА були лісисті терени Волині й Полісся, пізніше Карпати. Окремими глибокими рейдами повстанчі відділи УПА досягали Дніпра. УПА одночасно зводила бої з німцями й большевицькою партизанкою.

У 1944 році в Галичині, Повстанча Армія розгромила дощенту найбільшу большевицьку партизанську групу під проводом Ковпака. "Легендарний" большевицький "полководець" ледве вирвався з душею, розгубивши своє "геройчне" висько. Однак це не перешкодило Сталінові підвищити "героя" Ковпака до ранги генерала, а потім посадити його на "пост" комісара військових справ УССР (! ?).

У 1943 році напли́в чужинців до УПА був такий великий, що з них було створено окремі національні відділи.

За ініцятивою Команди УПА 22 листопада 1943 року в лісах Волині відбулася перша конференція поневолених народів. У конференції взяло участь 39 делегатів від 13 націй (крім росіян). У висліді нарад був створений "Бльок Поневолених Народів Середньої Европи й Азії".

Як бачимо, об'єднуючим центром проти

большевизму й гітлеризму безпосередньо у вирі боротьби став український народ.

Яку ж участь у боротьбі поневолених народів проти німецького окупанта й проти большевизму брали росіяни?

Як відомо, на українських землях росіяни не мали жадного національного підпільного центру, який би виступав одночасно проти німців і проти большевиків. На Україні існували російські підпільні протинімецькі організації тільки большевицької орієнтації, що одночасно поборювали й український самостійницький рух.

Не чути було такого російського підпілля (крім большевицького) й на етнографічних російських землях, що були окуповані німцями.

Отже, стверджуємо: незалежного російського руху, який ставив би перед собою завдання повалення большевизму і визволення з-під німецької окупації росіяни не створили.

Натомість відомо, що російська білогвардійщина й місцева чорносотенщина на колишніх землях "Російської імперії", а під час війни "імперії большевицької", активно допомагала німцям в придушенні визвольної боротьби поневолених Росією народів.

Білогвардійщина трималася засади: "Лучше большевистская Росія с Украиной, Кавказом и прочая і прочая, нежели какая-либо іная Росія без этіх провінцій".

Ставлення українського народу до росіян, що "визволяли" Україну від "німців", знаходимо в летючці УПА від листопада 1943 р.

[illegible] Украинское Государство!

[illegible] Свобода человеку!

ТОВАРИЩИ РУССКИЕ КРАСНОАРМЕЙЦЫ И КОМАНДИРЫ!

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ДА ЗДРАВСТВУЕТ САМОСТОЯТЕЛЬНАЯ УКРАИНА!
ДА ЗДРАВСТВУЕТ [illegible] РОССИЯ БЕЗ СТАЛИН[illegible]СКО-БОЛЬШЕВИСТСКОГО [illegible]!

Украинские Повстанцы.

Ноябрь 1943 г.

ТИПОГРАФИЯ УКРАИНСКОЙ ПОВСТАНЧЕСКОЙ АРМИИ „СВОБОДА НАРОДАМ". Зак. 71 — 43

Зі з місту присяги вояка Української Повстанчої Армії, бачимо, за чиї інтереси бореться український народ.

Слава Україні! *Героям Слава!*

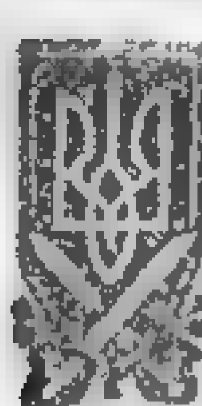

Повстанець

Рік I. Листопад 1944 р. Ч. 1.

Видає Українська Повстанча Армія

Присяга вояка Української Повстанчої Армії

Затверджена УГВР і введена наказом ГВШ ч. 7. з 13. VII. 1944.

Я, воїн Української Повстанчої Армії, взявши в руки зброю, урочисто клянусь своєю честю і совістю перед Великим Народом Українським, перед Святою Землею Українською, перед пролитою кров'ю усіх найкращих Синів України та перед Найвищим Політичним Проводом Народу Українського:

Боротись за повне визволення всіх українських земель і українського народу від загарбників та здобути Українську Самостійну Соборну Державу. В цій боротьбі не пожалію ні крові, ні життя і буду битись до останнього віддиху і остаточної перемоги над усіма ворогами України.

Буду мужнім, відважним і хоробрим у бою та нещадним до ворогів землі української.

Буду чесним, дисциплінованим і революційно-пильним воїном.

Буду виконувати всі накази зверхників.

Суворо зберігатиму військову і державну таємницю.

Буду гідним побратимом у бою та в бойовому життю всім своїм товаришам по зброї.

Коли я порушу, або відступлю від цієї присяги, то хай мене покарає суворий закон Української Національної Революції і спаде на мене зневага Українського Народу.

"ВЛАСОВСЬКИЙ РУХ"
І ПОСТАВА СУПРОТИ НЬОГО УКРАЇНЦІВ

В наступних розділах зупинимось на участі російського народу в боротьбі проти большевизму під протекторатом німців та одночасному намаганні російської чорносотенщини*) представить визвольні змагання українського народу, як "вiдрух русского освободітельного движенія".

ВИНИКНЕННЯ "ВЛАСОВЩИНИ", "РУССКАЯ ОСВОБОДІТЕЛЬНАЯ АРМІЯ". ХТО ТАКИЙ А. А. ВЛАСОВ

В кінці 1942 року з'явилося повідомлення німецького Верховного командування про створення "Руской Освободітельной Армії". Командуючим армією був призначений совєтський генерал А. А. Власов. Пояснюючи ціль створення "РОА", німецькі газети писали: "Для совместной борьби русского і германского народов протів большевізма".

Про А. А. Власова було відомо, що його німці знайшли між совєтськими полоненими.

Які були справжні причини народження "РОА"?

Шукати насамперед їх треба у тих невдачах, що спіткали німців у затяжній війні з большевицькою Росією. Створенням "РОА" німецькі "стратеги" мали на меті заохотити російський народ до повалення большевизму зсередини. "РОА" мала стати тим пунктом, на який би орієнтувався "русский медведь".

Комплектування "РОА" почалося з "добровольців" совєтських полонених. Совєтські полонені в той час знаходились в жахливих умовах, особливо ті, що перебували на теренах, окупованих німцями. Вони тисячами вмирали від голоду, холоду й пошестей. Тому й не дивно, що з появою агітаторів "РОА" люди, рятуючи своє життя, кинулися в "добровольці". Таке вербування у "власовську армію" провадилось, як по таборах по

*) Цим разом вже вихованої в большевицькому дусі.

лонених на окупованих теренах, так і в самій Німеччині.е Згодом "власовські" агітатори добрались і до людей з-поміж насильно вивезених в Німеччину, до так зв. "остарбайтерів".

В ході створення "РОА" показалося, що "господін" А. А. Власов і його "соратніки" йдуть "протореним шляхом" російського імперіялізму. На меті була та ж "єдіная неделимая" тільки тепер під покришкою "Національно-Трудового Союза Народов Росії". До "РОА" "господин" Власов "вербує" всіх без розбору "граждан" СССР. Для нього всі, хто походить з СССР, були "рускіє люді" і ніхто більше. Власовська пропаганда заповнилась фразами: "дружба народов Россії", "любов к родіне" і т.ін.

Найкращим місцем для спостереження "дружби народов СССР" були скупчення "совєтських людей" за німецькими дротами. Це були табори військово-полонених, "остарбайтерів" концетраційні катівні. Характерно, що в цій мішанині колишніх підсовєтських народів всі без винятку не терпіли росіян. Ворожнеча іноді прибирала гострих форм, бо росіяни по "привичке" й далі намагалися верховодити над "собратьямі" та повчати їх.

Однак "собратья" ішли своїм шляхом. Це не подобалось "передовому народу" і на голови "інородцев" сипались прокльони й погрози: "ізменнікі родіни", "фашистскіє преступнікі" і т.д.

Щоб "непокірних" тримати за "морду" та "охоронити їх "от вліянія фашізма" росіяни в скупченнях "граждан" створили таємні НКВД. Були вони скрізь: і в таборах військово-полонених, і в таборах "остарбайтерів", і в концентраційних катівнях. Росіяни, масово вступаючи в "РОА" та до різних німецьких військових формацій, одночасно обвинувачували інші народи в "ізмене родине", коли ті, теж рятуючись від голодної смерти, йшли на службу до німців. Ось на такій "дружбі народов" базувалась "концепція" А. А. Власова. Підшиваючись під речника "поневолених народів", спритні чорносотенці большевицького покрою 15.XI. 1944 року видали в Берліні перше число газети

„Воля Народа" — "Орган Комітета Освобожденія Народов Росії" *) Редактором газети був колишній большевицький комісар генерал-лейтенант Г. Н. Жиленков. Про ціль і завдання газети редакція на 4 сторінці пише:

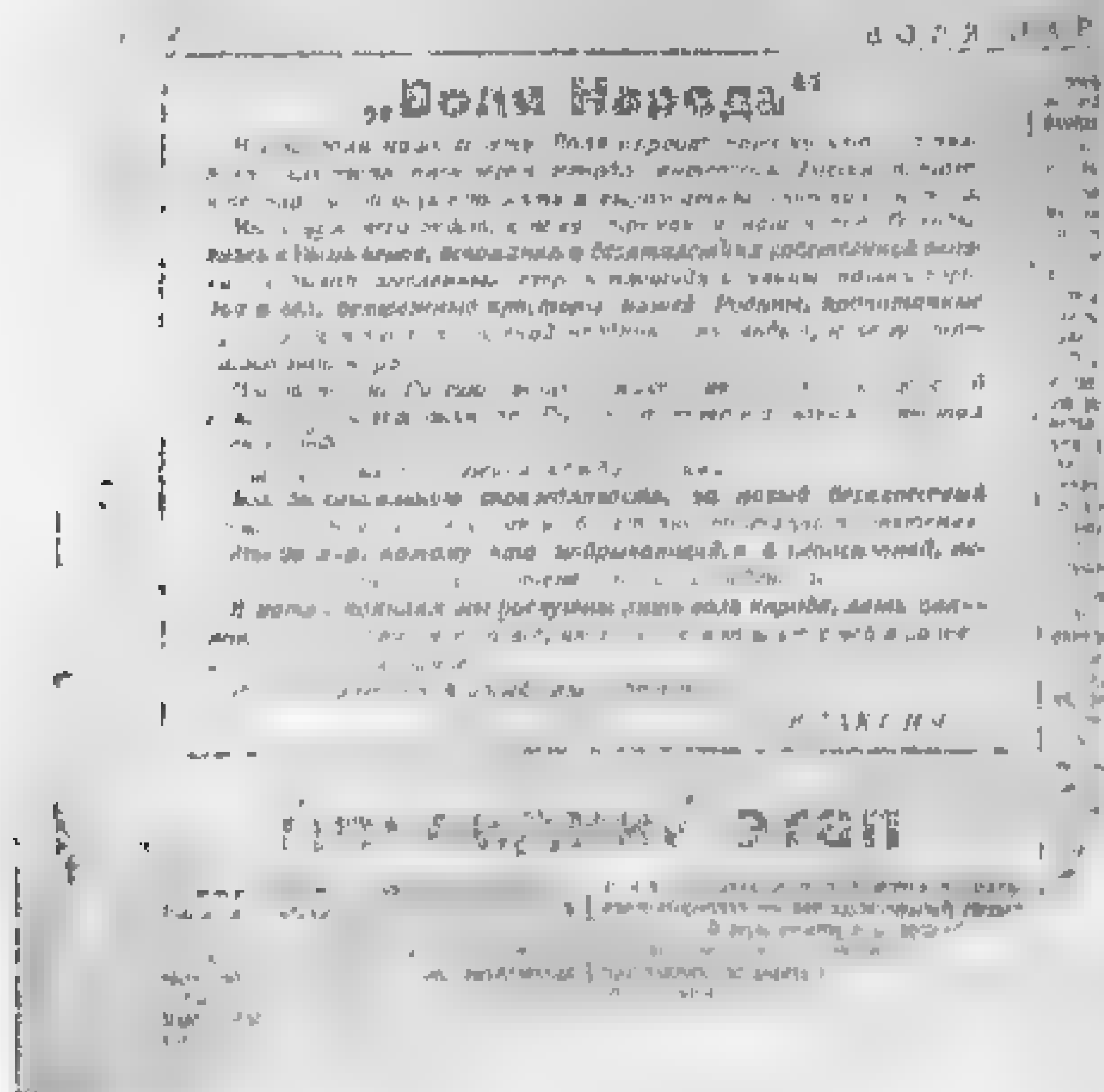

„Воля Народа"

"Ми за новую Россію, такую, какой не создал ні царскій режім, ні большевізм"...

"Ми за соціальную справедливость, за новий безкласовий строй"...

Що ж тут нового для поневолених большевицькою Росією народів?

*) Про "Комітет Освобожденія Народов Росії" в наступних розділах.

З появою газети "Воля Народа" український журналіст Л запитав листовно редакцію:

Вш. П. Редакторе.

Прошу ласкаво відповісти мені на таке питання

> В газеті "Воля Народа" зазначено, що це "Орган Комітета Освобожденія Народов Росії". Якщо це так, то чому друга частина назви газети пишеться в однині "Народа", коли має бути "Народів".

Редакція відповіла:

"Руский народ — один. Остальние народи Росії — народності, населеніє Росії — руские люді."

Після цього нічого дивного немає, що новоявлений "вождь" А. А. Власов завжди виступав від імени "Народов Росії", не рахуючись з тим, бажають вони того чи ні.

В одній із своїх промов*) А. А. Власов сказав:

> "Тільки в війна дала можливість керівним силам народів Росії вирватись з-під гніту сталінської тиранії і знайти умови, що захищають їх від большевицького терору та дають можливість перевести величезну роботу по об'єднанню антибольшевицьких сил".

Не говорить А. А. Власов тільки про те, що, звільнившись від большевицького терору, ті народи потрапили під терор німецький.

Далі йде "істина" про те, що:

„Розділеність між антибольшевицькими силами не посилює позиції ворогів большевизму, а послаблює". І далі твердить, що "об'єднання" цих сил має бути тільки довкола т. зв. "Комітету".

Звертаючись у своїй промові до німецького народу А. А. Власов говорив:

> "Сьогодні ми можемо завірити фюрера і весь німецький народ, що в їх важкій боротьбі проти запеклого ворога всіх народів — большевизму, народи Росії являються вірними союзниками німців і ніколи не складуть зброї, а підуть плече в плече з ними до повної перемоги"

*) Див. газету "Воля Народа" за 15. XI. 1944 р.

Пророкуючи аж таке "братерство" між народами Росії і німцями, А. А. Власов помилявся, коли думав, що німці не "віддячують" його в "повній мірі" на Україні. Та ще й від "народності", яка, по словам "Андрея Андреевича" теж належить до "руского освободительного движения".

Чи А. А. Власов і його штаб на чолі з генерал-лейтенантом Жиленковим "боролися" тільки проти большевизму?

В інтерв'ю*) з іноземними журналістами Г. Жиленков сказав:

> "Взявши на себе важке завдання в боротьбі проти большевизму, що знайшов допомогу в імперіялістичних Сполучених Штатах Америки й Англії, Німеччина здійснює справу захисту всіх народів, всіх культур і цивілізацій".

Отже, вбачаючи в Америці й Англії запеклих ворогів "всіх культур", Г. Жиленков разом з А. А. Власовим посилають війська "РОА" в більшості не на Східній фронт проти большевизму, а на Західній — проти Англії, Франції й Америки.

Про майбутню "дружбу" російського й німецького народів А. А. Власов пророкував:

> "Ненависть між народами Росії й німецьким народом недовговічна. Вона зникне, тому що наш союз побудований на *історичній однозгідності, на економічній і географічній необхідності*". (Підкреслення наше).

Як бачимо, "союз" А. А. Власова сягає в російську історію часів Катерини II, Петра I й інших расійських царів-імперіялістів. Отже, що той новітній німецько-російський "союз" міг принести поневоленим народам Росії, а зокрема народові українському? Нічого, крім нових кайданів.

В зустрічі з Г. Жиленковим один іноземний кореспондент запитав:

> "На яких основах задумана співпраця російського визвольного руху з другими народами, що підкорені большевизмом?"

---

*) "Воля Народу" з 1[illegible] XI 1944 р.

Жіленков відповів:

"На основі признання рівноправности всіх народів, що населяють територію Советського Союзу. На основі признання права за кождим народом вирішувати свою долю аж до свого державного відокремлення. На основі права кожному народові жити й працювати на землі своїх предків і розвивати свою національну культуру".

Добре сказано! Ніби вичитано із сталінської конституції.

А як насправді виглядала співпраця "народів" у "Руском Освободітельном Двіженії?"

Ми вже згадували, що "Руское Освободітельное Двіженіє" від початку й до кінця було витвором німців. Про те, що "власовський рух зародився в гітлерівських кабінетах, промовляють слова самого А. А. Власова *):

"Під час мого побачення з державним міністром Гімлером, на нашій довготривалій приязній розмові, що проходила в дусі взаємного розуміння і що торкається всіх питань щасливого майбутнього народів Росії, я сказав"... і т. п.

"Руское Освободітельное Двіженіє" виникло штучно, на чужій землі. Російський народ не виловив із себе під час німецько-большевицької війни ні помітної постаті, ні політичної організації, яка б повела за собою змучену большевицькими експерементами російську націю проти сталінської тиранії, а одночасно й проти німецького імперіялізму. Російська нація лишилась вірною большевизму, або пішла на службу німецького фашизму.

Хто ж був А. А. Власов і чи мав він право виступати в д імени російського народу, не говорячи вже про його "опіку" над усіма іншими народами СССР?

Житєпись **) А. А. Власова розповідає.

"В дні революції 1917 року він завзятий вояк, патріот советської "родіни", займає високі пости в червоній армії. Під час німецько-советської війни командує боль-

*) "Воля Народа" за 15. XI. 1944 р.
**) "Воля Народа" за 15. XI. 1944 р.

шевицькими корпусами, бригадами завзято бореться "за родину, за Сталина". У 1941 році А. А. Власов як командир 4-го мотомех. корпусу (м. Львів) приймає на себе перші удари німців. Потім він командувач 37-ої Армії в обороні Києва."

В газеті написано, що А. А. Власов два місяці обороняв Київ і з виключним "іскуством" вивів свої війська з оточення.

Як відомо, під Києвом німці взяли в полон більше 600 тисяч совєтського війська!

Чи не цей, факт є "военним іскуством" А. А. Власова?!

Потім А. А. Власов на чолі 20-ї армії боронить Москву. За оборону Москви він дістає нагороду — орден Червоного Прапору і звання генерал-лейтенанта. В зимку 1941 року А. А. Власова призначено заступником командувача Волховського фронту. Тільки тут, потрапивши в німецьке оточення і очевидно, не маючи змоги втекти на літаку, як це він робив раніше, А. А. Власов "прозрів".

Тільки тепер він запитав себе: "Почему так ненужно гибнут рускіе люди в етой войне?"

Потім А. А. Власов опинився в німецькому полоні. Тут він "блискавично перероджується" на запеклого ворога большевизму і підхочений німцями, організовує "руских людей" знову на загибель, але цим разом за "Свободную Расію".

Такий шлях А. А. Власова від большевицького патріота до "вождя" всіх поневолених большевизмом народів.

"Власовщина", "Комітет Освобожденія Народов Росії" і "РОА" були створені в Німеччині й на теренах підвладних німцям. Всі ці "движенія" не мали ніякого відношення до визвольної боротьби українського народу в Україні. Отже все, що мало відношення до "власовщини" з українського боку, впливу не мало і не могло мати на український визвольний рух. Визвольна боротьба українського народу була керована підпільним

проводом ОУН, що мав свою власну, ні від кого незалежну, політичну й тактичну лінію. Отже все, що в наступних розділах стосуватиметься відносин між українцями й росіянами, не мало жадного зв'язку з подіями в Україні.

ВОЛЯ НАРОДА

ОРГАН КОМИТЕТА ОСВОБОЖДЕНИЯ НАРОДОВ РОССИИ

Народы России объединяются для борьбы с большевизмом

МАНИФЕСТ

Комитета Освобождения Народов России

ВОЛЯ НАРОДА

Вступительная речь ген. А. А. Власова

МЫ ПОБЕДИМ!

АНДРЕЙ АНДРЕЕВИЧ ВЛАСОВ

Жизненный путь сына народа

Интервью ген. Жиленкова, данное иностранным корреспондентам

Международный обзор

ЗАСНУВАННЯ "КОМІТЕТА ОСВОБОЖДЕНІЯ НАРОДОВ РОСІЇ"

В попередніх розділах ми подали причини, що спонукали німців до створення й підтримки т. зв. "власовського руху".

Через два роки після його появи, сталася нова подія: "власовський рух" оформився в "Комітет Освобожденія Народов Росії". З приводу заснування цього комітету в його органі "Воля Народа" від 15. XI. 1944 року читаємо:

> "За останній час, на пропозицію генерала А. А. Власо а. відбулося кілька нарад представників народів Росії з метою об'єднання всіх сил для боротьби з большевизмом. В наслідок розмов засновано "Комітет Освобожденія Народов Росії". — як єдиний політичний і організаційний центр визвольної боротьби народів Росії".

14 листопада 1944 року в Празі цей комітет було затверджено, головою обрано А. А. Власова й принято маніфест, як загальну програму визвольної боротьби народів Росії.

Українські політичні кола на еміґраці ще раніше добачали справжні заміри російської чорносотенщини, тому ніякої участи в тих "переговорах" з Власовим не брали.

Однак А. А. Власова це не бентежило і такого "прєдставітеля от украінского народа" він знайшов в особі "літератора" Ю. Я. Музиченка.

Хто ця людина? Яке вона мала право виступати (хай навіть як фікція!) від імени українського народу?

Коротенька "біографія" цього "представітеля" буде найліпшою характеристикою його "авторитетної" особи в українському середовищі.

Ю. Я. Музиченко до німецько-большевицької війни працював в культурно-освітньому відділі Київської радіостанції (довірена особа!) З втечею большевиків з України дістався до Німеччини. Безпросвітний п'яниця. Розповідають, що для участи в празькій конференції йому дали "друз'я" чорний фрак. До Праги він у ньому не доїхав, бо в дорозі пропив.

Така буда постать "представітеля", що виступав від імени українського народу в комітеті Власова.

Щодо "маніфесту", то навряд чи можна було придумати більш цинічний твір. Наведемо тут тільки кілька місць, щоб кожен українець побачив, яка віддаль лежить між тим, що в ньому "проголошено" й тим, що "власовщина" провадила на практиці.

Ось кілька виїмків, які ганблять большевицький лад:

> "Немає більшого злочину, ніж пригнічення другого народу та нав'язування йому своєї волі". або
>
> "Большевики відняли у народів Росії право на національну незалежність, розвиток і самобутність".

А ось одна з обіцянок "комітета" народам майбутньої "свободной Росії":

"І. Рівність всіх народів Росії і їх дійсне право на національний розвиток, самовизначення й державну самостійність".

Як бачимо власовська "критика" большевизму убивча, знамениті обіцянки, тільки інакше все це виглядає в детально розробленій "власовській програмі" під назвою "Схема національно-трудового союза", яка має служити "дороговказом" в побудові отої "Свободной Росії".

Вже у "Введенії" до згаданої "схеми" знаходимо давно розвінчані російські імперіялістичні "теорії". Нижче подаємо зміст двох параграфів:

> "20. Російська нація є тісна сім'я народів і народностей, що об'єдналися довкола російського народу й усвідомили на протязі багатовікової спільної історичної долі спільність державних, економічних і культурних